

Методичний коментар до уроку “На згадку про осінь”

У співавторстві з природою

Осіннє вітання

Запропонуйте дітям вигадати привітання під акомпанемент голосів осені.

Відтворювати осінні звуки можна за допомогою музичних інструментів, моделюванням (наприклад, лити воду на сито, щоб змодельувати дощ) або ж використати шумові інструменти, які напередодні створили діти.

До осені в гості

Побачити осінь у всій красі можна у парках та лісі. Гайда на природу! Завітаймо до дендропарку “Олександрія” у місті Біла Церква на Київщині (презентація “[Дендропарк «Олександрія»](#)”).

- Чим парк відрізняється від лісу? (Парк облаштований людиною, а ліс — незаймана природа.)
- То може лишити природу недоторканою? Не облаштовувати парки? Коли і як варто діяти?

Подивіться, як гарно! Це найбільший ландшафтний парк в Україні. Його створювали митці — **ландшафтні архітектори**. Художники малюють пензликами і фарбами, композитори складають музику з нот, у розпорядженні скульпторів — камінь і глина. А ландшафтні архітектори створюють свої паркові композиції з різноманітних рослин, скульптур, ставків, каміння тощо.

- Роздивіться світлини та уявіть себе у парку “Олександрія”. Чи подобається вам? Чому?
- Що трапиться, якщо прибрати бодай один елемент композиції?
- Що незвичного ви побачили?
- Як ви думаєте, чому цей парк називають витвором мистецтва? Чому ландшафтні архітектори — митці?
- Уявіть і опишіть, який вигляд матимуть ці куточки парку в інші пори року.
- Розкажіть, яка музика може звучати у цих куточках природи. Доберіть музику, заплющте очі й ще раз пройдіть парком.

Живі квіти

Здавна люди прикрашають свої оселі ікебаною. **Ікебана** (у перекладі з японської — “живі квіти”) — традиційне мистецтво створення композицій і букетів із різних рослин (аранжування), яке дуже давно зародилося в Китаї. А от саме у Японії ікебана стала видом мистецтва.

Основою ікебани є асиметрія: три головні рослини різної довжини, встановлені під різними кутами.

Ікебана привертає увагу українців як частина загадкової культури Японії, як можливість доторкнутися до давніх традицій Сходу. Вивчаючи ікебану, людина вчиться бачити красу в простоті та природності, вчиться терпінню, поважному ставленню не тільки до інших

людей, а й до рослин, до природи. Композиції майстрів ікебани дуже витончені, скромні, але мають внутрішню силу, яка виявляється не в кількості яскравих квітів, а в гармонії форм і кольорів, де композиція є одним цілим, де видно красу кожної квітки.

Роздивись світлини (презентація "[Живі квіти](#)") та поміркуй над запитаннями.

- Чим ікебана відрізняється від звичайних букетів?
- Чому ці ікебани осінні?

Хайку

На цьому уроці варто ознайомити дітей із **хайку** — жанром японської ліричної поезії, коротким неримованим віршем. Хайку відрізняються простотою поетичної мови, свободою викладу, багатством образів.

Прочитайте з дітьми хайку японського майстра **Мацуо Басьо**.

Осінь із дощем...
Навіть мавпа лісова
вкрилась би плащем.

Осінь паморозь!
Рукою доторкнешся,
І на долоні сльози палахтять.

Опале листя...
Світ одноманітний...
І вітер лиш сумно гуде.

Зачепилася хмара
За сонце... А навскоси —
Птахи перелітні.

Запропонуйте дітям прочитати хайку, уявити написане у вірші, створити ескіз ілюстрації до поезії.

- Чи можна коротко не лише писати, а й малювати?
- Спробуйте створити ілюстрацію кількома лініями, використавши мінімум кольорів.

Золота ікебана

Запропонуйте дітям разом пригадати, якою була ця осінь, поділитися враженнями, обговорити, чим осінь запам'яталася.

- Що цікавого ви помітили? Що захопливого відбулося?
- Поміркують, чим саме ця осінь була особливою.
- Які таємниці осені ви відкрили цього року?

Налаштувавши так дітей, запропонуйте їм створити ікебану.

- Поміркуйте, з чого можна створити ікебану?
- Що в ній нагадає вам про цікаві події осені?

Цю роботу можна продовжити.

- *Діти можуть намалювати мінікартинку про те, що особливо вразило їх восени. Запропонуйте їм вибрати форму картинки. Діти можуть заховати її в гарно оформлену сірникову коробочку. Туди можна покласти ще й осінній мінібукет.*
- *Запропонуйте дітям разом створити презентацію “Миттєвості осені” — використати малюнки й фотографії, дібрати музичний супровід.*